

# YA GELECEK ?

*Bernard DELEMOTTE*

**S**özleşmeli danışmanlar üstüne yaptığımız anket sonucunda, göçmenlerin belediye kurumlarının işleyişine iştirakı hususunu değerlendirebiliriz : Fransa'da çok az şehirde bu sorun üstüne düşünüldüğü gibi, bu şehirlerdeki denemeler birçok zorluklarla karşılaşılmasına ve iyi niyetlerin giderek yok olmasına neden oldu.

Öncelikle, yedi şehirde atanan sözleşmeli danışmanların yerleştirilme girişimlerini sorgulamak yerinde olacaktır. Önemli olan, diğer amaçlar arasında, oy hakkı tartışmalarında etkili olmak ve pedagojik olarak fayda sağlayabilecek bir geçiş dönemi önermektir. Çok sınırlı sayıda olan deneyimler -içlerinden sadece ikisi belirleyici olabilmek için yeterli süreye yayılmakla birlikte-, medyada uyandırdıkları cılız bir yankıyla ve kimi zaman şaibeli bir niyetin ağır basmasına bağlı olarak, amaca ulaşmaya olanak sağlamadı.

Bununla birlikte, yerel olarak, bu tür sıradan katılımların gelecek için olumlu öğeler taşıdığı saptandı. Bu yedi şehirdeki uygulamalarla görüldü ki, göçmenler şehirleri yakıp yıkmaksızın belediye mercilerinde aktif olarak yer alabildiler. Bu deneyimler, insanların zihniyetini önemli ölçüde değişikliğe uğrattırırken, yerel demokrasi anlayışında ve göçmenlerin konumu konusunda tartışma götürmez olumlu gelişmelere olanak sağladı.

Bu seçimler dolayısıyla, sözkonusu olan belediyelerin birçoğu, halkın konumunu ve belediye encümeni toplantıları esnasında halka söz verme olasılıklarını yeniden düşünmek zorunda kaldılar. Ayrıca bu seçim tarzı, daha önceden belirlenmiş seçmenlerin yanısıra, kendini kabul ettirmiş örnek kişilerin de atanmasına olanak sağladı. Örneğin, son Avrupa seçimlerinde Fransa'nın Cerizay şehrinde yüzde olarak en çok oy kullananlar Portekizlilerdi, ve birçok konuk danışman fransız vatandaşlığına alındıktan sonra, son belediye seçimlerinde adaylıklarını koydular : Bunlar elbetteki olumlu görünümüler.

## RİNİN KOŞULLARI

Bu tür girişimleri iyiye götürmek için, açık niyetli bir politika izlemek zorunlu olduğu kadar, uzun ve sıkı bir hazırlık süreci de kaçınılmazdır. Amaç, oy kullanacak insanları ikna etmektir. Genellikle kazançlarından bihaber insanlar katıldıkları karmaşık seçim sisteminin olumsuz yönlerinin de farkına varamamakta ve hayal kırıklığına uğrama riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bu nedenle kurallar çok net olmalıdır : örneğin; seçimlerden önceki senenin 31 Aralığı'nda aynı konutta oturuyor olma gerekliliğini unutmamak, çifte vatandaşlık düşüncesine katılmamak ve bu konuda insanları, fransız seçim listelerine kayıt yaptırmaya teşvik etmek gibi davranışlar mantıklı görünüyor.

Ayrıca, seçimle gelmiş yabancıların, hukuki ihtilafları sınırlandırmak için, söz haklarının kullanış biçimi ve yeri üstüne yeterince düşünmeleri gerekmektedir.

Seçmen ve seçilen anlamalıdır ki, temsilin amaçlarından olan belediye ile ilgili sorunların hepsinde etkili olmak, (elbette bunlar sadece göç ile ilgili sorunlar değildir), ve kısıtlama olmaksızın yapılacak «normal» bir belediye seçimine doğru yönelmek gereklidir.

Bu bakış açısıyla, liste başına oylama, çok ulusluluğa olanak sağlarken ve bu programları desteklerken, alışılmış politika kurallarına en yakın olanıdır ve ayrıcalıklı olmak zorundadır.

**CFAIT**

**CONSEIL FRANÇAIS DES ASSOCIATIONS D'IMMIGRES DE TURQUIE**

Tel : 01 42 46 17 90

Fax : 01 42 46 17 96

35 boulevard de Strasbourg

75010 PARIS - FRANCE

cfait@noos.fr

www.cfait.org

## DANIŞMA

Yerel seçimlerde oy kullanma hakkının ileride yabancılara tanınması ki bu önümüzdeki belediye seçimlerinde cemaatler için olasıdır, göçün kendine özgü sorunlarının çözülmesini, bu tür bir belediye tarzına varılmasını ve bu konunun gündemde kalmasını sağlayacaktır.

Vincent Geisser'in iyi bir şekilde ortaya koyduğu gibi, Mağriplilerle belediyeler arasındaki ilişki, Mağrip kökenli seçilmişlerin varlığını düzenleyemedi. Diğer taraftan, henüz uyum sözkonusu olmazken, göçmenlerin danışma komisyonlarında, mahalle kurullarında, spor ve kültür bürolarında yer almalarını düşünmek aldattıcıdır. Ancak bu yapı geliştiği, çocuklar için binlerce belediye encümenliği oluşturulduğu zaman, gereksiz göç komisyonlarının hemen hemen ortadan kalkacağı öngörülmektedir.

Elbetteki buluşulabilecek, sohbet edilebilecek, «aracı» mekânlar bulunacaktır. Strasbourg'da bu konuyla ilgili yapılan düzenlemeler bize örnek teşkil etmektedir. Amaç, tamamiyle bu olmamakla birlikte, sözleşmeli danışmanları ve danışma kurullarını bir araya getirecek başka bir mekân yoktur.

Eğer bugüne kadar farklı girişimler politik yönelimlerde etkili olabilmişse, yabancılar ve genel göç konusunda ayak direten demokratik eksikliklerle yetinmek uygun olmayacaktır.

Belediye encümenliğine seçilmiş yabancıların dernekleri ayrıcalıklı bir yere sahipler ; ama bu seçilmişler, sakinimliliği ve çekingenliği bir kenara bırakıp parti programlarına, oy kullanma hakkı konusunu ekleyebilecekler mi ? Öyleki, hukuki zorluklar başedilemez engeller olarak karşımıza çıkmıyor. Yeterli güce sahip olduğunda, metinler de, kaza-i içtihat da değişebiliyor.

Her ne olursa olsun, belediyeler kendi cemaatlerini unutmamalıdır. Ve farklı toplulukları mahalle yaşamına katmanın en güzel yolu, bir siteden başkasına değişebilecek çözümleri düşünme ve bulma zahmetine kutlanmaktır. Yoksa, bu belediyeler çok geç kalma riskiyle karşı karşıya kalacaklardır. Eğer mahalle alevlerle kuşanır, bir gettoya dönüşürse, iletişimi yeniden sağlayacak birileri bulunacak mı ?

Bernard DELEMOTTE

(Amiens eski belediye meclisi üyesi, ASECA derneği başkanı)

Türkçesi : Banu BAYRAMOĞLU

### KAYNAKÇA

- Accueillir, dosya « *Citoyenneté locale, quelques en France et en Europe* », no. 204, eylül-ekim 1995.
- Augustin Bayala, L'expérience amiénoise d'élection de conseillers étrangers associés au conseil municipal (1987-1989), siyaset bilimi DEA tezi, Amiens, CURAPP, 1996.
- P. Blaise ve A. Martens, « *Des Immigrés à intégrer : choix politiques et modalités institutionnelles* », Courrier hebdomadaire du CRISP (Centre de recherche et d'information sociopolitiques), no.1358-1359, 1992.
- Dominique Breillat, Les droits politiques de l'étranger en France : la condition juridique de l'étranger, Paris, PUF, 1989.
- Centre des cultures méditerranéennes, Les immigrés et la participation à la vie local, Paris, Adels-Syros, 1989.
- Collectif, Amiens : les immigrés citoyens ?, Amiens, Licorne-Corps Puce, 1989.
- Collectif, 1789-1989 : immigration et citoyenneté en Europe, Amiens, ASECA 1990.
- Jacqueline Costa-Lascoux, De l'immigré au citoyen, Paris, La documentation française, 1989.
- Francis Delpérée, Les droits politiques des étrangers, Paris, PUF, 1995.
- Alain Fenet, Gérard Soulier, Les minorités et leurs droits depuis 1789, Paris, L'harmattan, 1989.
- Vincent Geisser, « *Les élus issus de l'immigration maghrébine : l'illusion de la médiation politique* », Horizon maghrébins, no. 20-21, 1993.
- Thomas Hammar, « *Citizenship : membership of a nation and of a state* », International migration, no. 4, aralık 1986.
- Hommes et libertés, « *les immigrés dans la cité* », no. Hors série, kasım 1985.